

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Elišky Cihlářové v právní věci stěžovatele **V. M.**, zast. Mgr. Ondřejem Holkem, advokátem se sídlem Ostrava-Zábřeh, Výškovická 122, za účasti **Ministerstva vnitra**, odboru azylové a migrační politiky, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 3. 2005, č. j. 59 Az 153/2004 - 18,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Zástupci stěžovatele Mgr. Ondřeji Holkovi, advokátovi **s e u r č u j e** na odměně za zastupování částka 1075 Kč, která mu bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Stěžovatel se včas podanou kasační stížností domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 3. 2005, č. j. 59 Az 153/2004 - 18, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud napadeným rozsudkem zamítl žalobu stěžovatele V. M. proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 5. 8. 2004, č. j. OAM-2488/VL-20-08-2004, jímž byla stěžovateli zamítnuta jeho žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Krajský soud při svém rozhodování vyšel ze skutečností zjištěných ve správním řízení, tedy z toho, že stěžovatel opustil Ukrajinou republiku, kde nebyl schopen zajistit si zaměstnání a bydlení, z důvodu ekonomických potíží a že v České republice požádal o udělení azylu ve snaze zlegalizovat si pobyt, aby se vyhnul správnímu vyhoštění a vydělal peníze na zakoupení bytu ve vlasti. Krajský soud z těchto skutečností uvedených v žádosti o udělení azylu ze dne 28. 7. 2004 a v pohovoru ze dne 3. 8. 2004 dovodil, že tyto důvody jsou zcela odlišné od důvodů pro udělení azylu, jež jsou stanoveny v § 12 zákona o azylu (pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů). Krajský soud proto uzavřel, že Ministerstvo vnitra nepochybovalo, když žádost stěžovatele o udělení azylu žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 5. 8. 2004 zamítlo jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

V kasační stížnosti proti tomuto rozsudku krajského soudu stěžovatel uplatnil důvod k podání tohoto mimořádného opravného prostředku, jenž je uveden v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel má za to, že důvody vedoucí k opuštění Ukrajiny, o nichž hovořil ve správním řízení, nebyly jen ekonomického charakteru v pravém slova smyslu. Na Ukrajině se totiž nacházel v tak nepříznivé ekonomické a sociální situaci, že ho to ohrožovalo na životě. V řízení rovněž nebylo prokázáno, že žádost o udělení azylu podal s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo vydání trestnímu stíhání do ciziny. Stěžovatel vyslovil rovněž obavu, že by ve své vlasti byl vystaven pronásledování z politických, resp. náboženských důvodů. Nakonec vytkl krajskému soudu, že se tento soud nevypořádal ani s námitkou týkající se obavy, jež spočívá v pomstě úřadů Ukrajiny za to, že v České republice požádal o udělení azylu. Stěžovatel současně navrhl, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek.

Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky, v písemném vyjádření ke kasační stížnosti odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele i na obsah vydaného správního rozhodnutí. Současně uvedlo, že v řízení, které bylo ukončeno zamítnutím žádosti o udělení azylu podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, se nemůže stěžovatel dovolávat posouzení udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu. Je tomu tak proto, že o těchto formách azylu nemohlo být v tomto typu řízení rozhodnuto. Z těchto důvodů navrhlo, aby Nejvyšší správní soud nepřiznal kasační stížnosti odkladný účinek a zamítl tento mimořádný opravný prostředek.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 3. 2005, č. j. 59 Az 153/2004 - 18, při vázanosti rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), a jelikož sám neshledal vady uvedené v § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Předně je třeba uvést, že jak správní orgán, tak i krajský soud, vycházel v posuzované věci ze zjištění učiněných v průběhu správního řízení od samotného stěžovatele. Z obsahu správního spisu vyplývá, že stěžovatel v žádosti o udělení azylu ze dne 28. 7. 2004 a v pohovoru ze dne 3. 8. 2004 ani netvrdil, že by byl v zemi původu politicky činný a bezrozporně uváděl, že opustil Ukrajinou republiku, kde nebyl schopen zajistit si zaměstnání a bydlení, z důvodu ekonomických potíží. V České republice pak požádal

o udělení azylu ve snaze zlegalizovat si pobyt, aby se vyhnul správnímu vyhoštění a vydělal peníze na zakoupení bytu ve vlasti.

Závěr správního orgánu i krajského soudu o tom, že stěžovatel v žádosti neuváděl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, tedy vychází ze skutkového stavu zjištěného v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v průběhu azylového řízení. Uvedený skutkový stav nelze podřadit pod žádný z důvodů ustanovení § 12 písm. a) či b) zákona o azylu. Především u stěžovatele nešlo o „pronásledování“ ve smyslu tohoto ustanovení zákona o azylu, tedy o neoprávněný postih ze strany státní autority nebo těch osob, které takovou autoritu zosobňují. Stěžovatel při odchodu z Ukrajiny, motivovaném již uvedenými důvody, nebyl pronásledován státní autoritou nebo osobou, kterou takovou autoritu zosobňují, za uplatňování politických práv a svobod a ani mu nehrozilo toto pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Nejvyšší správní soud proto sdílí názor krajského soudu o tom, že správní orgán nepochybil, jestliže posoudil žádost stěžovatele o udělení azylu podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu jako zjevně nedůvodnou a neshledává tudíž opodstatněným důvod uplatněný v kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Ze shora uvedeného tedy vyplývá, že v posuzované věci správní orgán vycházel při rozhodování z ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, podle něhož se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12. Toto posouzení žádosti o udělení azylu bylo učiněno ve zkráceném řízení, které umožňuje ustanovení § 16 odst. 3 zákona o azylu. V tomto řízení byla žadateli dána možnost, aby se podrobně vyjádřil k obsahu své žádosti a mohly tak být spolehlivě posouzeny jednotlivé důvody, které jej vedly k opuštění země původu. Vydání správního rozhodnutí podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu pak ve svých důsledcích znamená, že zde neprobíhal proces dokazování o tom, zda byly splněny podmínky ustanovení § 12 zákona o azylu.

Pro stěžovatele z toho vyplývá, že v případě, kdy jeho žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, nemůže se v řízení o kasační stížnosti dovolávat posouzení azylu podle § 12 zákona o azylu, neboť o této formě azylu nemohlo být v tomto typu řízení rozhodnuto. Tento právní názor potvrzuje i ustálená judikatura (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. 4 Azs 195/2004).

Ve světle toho, co bylo uvedeno, pak nemohou obstát ani jednotlivé námitky kasační stížnosti vznesené stěžovatelem.

Nejvyšší správní soud nemůže považovat za právně relevantní námitku, v níž stěžovatel tvrdí, že opustil Ukrajinu z důvodu své nepříznivé ekonomické a sociální situace, která ho již svou hloubkou ohrožovala na životě.

Ani Nejvyšší správní soud nemá pochybnosti o tom, že se stěžovatel mohl dostat na Ukrajině do nezáviděníhodné ekonomické a sociální situace, o níž hovořil v žádosti o udělení azylu i v pohovoru, která ho svou hloubkou mohla podstatně omezovat při uspokojování základních lidských potřeb. Ani tyto skutečnosti však nemohly svědčit o tom, že by stěžovatel byl ve své vlasti vystaven pronásledování ve smyslu zákona o azylu, tedy neoprávněnému postihu ze strany státní autority nebo osob, které tuto autoritu zosobňují,

z důvodů pro azylové řízení významných [§ 12 písm. a) a b) zákona azylu]. U stěžovatele šlo totiž výlučně o ekonomické a z toho vyplývající sociální problémy, které nelze podřadit pod již zmíněné ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Ostatně podobným osudem je postiženo i ostatní obyvatelstvo Ukrajiny.

Nejvyšší správní soud nemůže přisvědčit ani námitce stěžovatele, že v řízení nebylo prokázáno, že žádost o udělení azylu podal s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo vydání trestnímu stíhání do ciziny.

Je tomu tak proto, že sám stěžovatel hovořil v protokolu o pohovoru o tom, že se rozhodl požádat o udělení azylu poté, co bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění. Obdobně v žádosti o udělení azylu také uvedl, že převzal rozhodnutí o správním vyhoštění a jelikož se nechce vrátit na Ukrajinu, rozhodl se požádat o udělení azylu. Zmínka stěžovatele o vydání k trestnímu stíhání do ciziny se míjí s obsahem spisu a není jasné, co jí stěžovatel mínil.

Stěžovatel vyslovil v kasační stížnosti rovněž obavu, že by ve své vlasti byl vystaven pronásledování z politických, resp. náboženských důvodů, tedy z důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud v tomto směru poukazuje na závěr, který již vyslovil v tomto rozsudku, jenž je potvrzován i ustálenou judikaturou (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. 4 Azs 195/2004). Jde o to, že se stěžovatel v případě, kdy jeho žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, nemůže v řízení o kasační stížnosti dovolávat posouzení azylu podle § 12 zákona o azylu, neboť o této formě azylu nemohlo být v tomto typu řízení rozhodnuto.

Nejvyšší správní soud k tomu ještě dodává, že v kasační stížnosti uvedené tvrzení stěžovatele o možnosti pronásledování z politických, resp. náboženských důvodů ve vlasti je navíc uplatňováno v rozporu s ustanovením § 104 odst. 4 s. ř. s. Z obsahu žaloby vyplývá, že v ní stěžovatel výše uvedené námitky nevznesl. Krajský soud se těmito námitkami právem nezabýval a ani se jimi nemohl zabývat. Je tomu tak proto, že podle ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s. mohl krajský soud přezkoumat napadené rozhodnutí jen v mezích žalobních bodů. Jestliže tyto námitky pak stěžovatel vznesl až v kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu, jde v tomto směru o nepřipustnou kasační stížnost. Podle ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. totiž není kasační stížnost přípustná, opírá-li se mimo jiné o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. in fine tedy brání tomu, aby stěžovatel v kasační stížnosti uplatňoval jiné právní důvody, než které uplatnil v řízení před Krajským soudem v Ostravě, jehož rozsudek ze dne 14. 3. 2005, č. j. 59 Az 153/2004 - 18, je přezkoumáván. Nesporné je přitom i to, že stěžovateli nic nebránilo, aby výtky uplatněné v kasační stížnosti vznesl již v žalobě a potom by se jimi musel zabývat i krajský soud.

Stěžovatel nakonec v kasační stížnosti vytkl krajskému soudu, že se tento soud nevypořádal s námitkou, týkající se obavy, jež spočívá v pomstě úřadů Ukrajiny za to, že v České republice požádal o udělení azylu.

Nejvyšší správní soud především poukazuje na ustálenou judikaturu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 9. 2004, č. j. 2 Azs 147/2004 - 41), podle níž rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu nelze považovat za rozhodnutí o neudělení azylu ve smyslu § 28

tohoto zákona. Za takové lze považovat pouze rozhodnutí, kterým Ministerstvo vnitra rozhodne o neudělení azylu pro nesplnění podmínek uvedených v ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 téhož zákona po věcném posouzení důvodů tvrzených žadatelem o azyl. Rozhodne-li proto Ministerstvo vnitra o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, nečiní již výrok o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona. Ve světle této judikatury proto Ministerstvo vnitra v krajském soudem přezkoumávaném rozhodnutí ze dne 5. 8. 2004, č. j. OAM-2488/VL-20-08-2004, jímž byla stěžovateli zamítnuta žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, právem nečinilo výrok o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že stěžovatel v žalobě nevznosl námitku, že se obává pomsty úřadů Ukrajiny za to, že v České republice požádal o udělení azylu.

Již starší judikatura však dovozovala, že rozsah napadení správního rozhodnutí a uvedení důvodů znamená povinnost žalobce tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonu nebo jinému předpisu, který má charakter předpisu právního, a toto tvrzení odůvodnit. Činnost soudu je pak ohraničena rámcem takto vymezeným a soud se musí omezit na zkoumání napadeného rozhodnutí jen v tomto směru, nejde-li ovšem o vady rozhodnutí, k nimž musí soud hledět z povinnosti úřední. Nedostatek žalobcova tvrzení, že vydáním napadeného rozhodnutí byl porušen zákon nebo jiný právní předpis, představuje vadu žaloby, která brání věcnému vyřízení (usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 11. 1992, č. j. 6 A 73/92 -12). Obdobně dovodil i Vrchní soud v Praze (usnesení ze dne 19. 1. 1993, č. j. 6 A 85/92 - 15), že i při nejmírnějších požadavcích musí být ze žaloby poznatelné, v kterých částech a po jakých stránkách má soud napadené rozhodnutí zkoumat. Soud není povinen ani oprávněn sám vyhledávat možné nezákonnosti správního aktu. Nepostačí proto, vytýká-li žaloba obecně, že zákon byl porušen a nebo to, že řízení bylo vadné, aniž by poukazovala na konkrétní skutečnosti, z nichž je takové tvrzení dovozováno. Rovněž rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 2. 1995, č. j. 6 A 15/94 - 39, dovodil, že žaloba, jež odkazuje na důvody opravného prostředku, který žalobce podal v řízení před správním orgánem, nevyhovuje ustanovení § 249 odst. 2 o. s. ř. [nyní § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Žalobce je povinen jím spatřované důvody nezákonnosti napadeného rozhodnutí explicitně v žalobě uvést a vymežit tak rozsah soudní kontroly rozhodnutí správního orgánu.

Z uvedeného vyplývá, že řízení o žalobě před krajským soudem je kasačním rozhodováním o zákonnosti pravomocného správního rozhodnutí, které je ovládáno dispoziční zásadou. Proto krajský soud může jen posuzovat, zda nezákonnost napadeného rozhodnutí spočívá ve skutečnostech uvedených žalobcem. Jelikož tu nejde o pokračování v již skončeném správním řízení, účinky procesních úkonů tam učiněných se v řízení na soudě projevit nemohou. Bez bližší a nezbytné konkretizace totiž není zřejmé, které důvody často v obsírných odvoláních a jiných podáních miní žalobce uplatnit též jako stížní body v řízení před soudem. Domáhá-li se proto žalobce žalobou na soudě zrušení rozhodnutí správního orgánu, byť hodlá uplatňovat tytéž důvody, které již uplatnil v řízení správním, je třeba, aby tvrzené důvody v žalobě explicitně uvedl.

Jestliže tedy stěžovatel v žalobě pouze odkazoval na „to, co vypověděl při prvním a druhém pohovoru, jakož i na obsah správního spisu“, nevyhovuje takto formulovaná žaloba požadavkům ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., protože stěžovatel jako žalobce důvody nezákonnosti napadeného rozhodnutí explicitně v žalobě neuvedl a nevymezil tak rozsah soudní kontroly rozhodnutí správního orgánu, jenž je ovládán dispoziční zásadou. Za tohoto stavu, kdy krajský soud přezkoumává napadené výroky rozhodnutí správního orgánu

jen v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), a stěžovatel v žalobě explicitně nevznosl námitku týkající se obavy, jež spočívá v možné pomstě úřadů Ukrajiny za to, že v České republice požádal o udělení azylu, nelze s úspěchem vytýkat krajskému soudu, že se tento soud s touto námitkou nevypořádal.

Nejvyšší správní soud proto došel k závěru, že kasační stížnost stěžovatele proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 3. 2005, č. j. 59 Az 153/2004 - 18, není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud již nerozhodoval o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože přednostně rozhodl rozsudkem o věci samé.

Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti rozsudkem bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci úspěch neměl a podle obsahu spisu úspěšnému správnímu orgánu žádné náklady v řízení o kasační stížnosti před soudem nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen soudem ustanoveným advokátem Mgr. Ondřejem Holkem, který podle obsahu spisu dne 19. 1. 2006 vypracoval doplnění odůvodnění kasační stížnosti ze dne 18. 4. 2005. Se zřetelem k ustanovení § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. k) vyhlášky č. 177/1996 Sb., za použití ustanovení § 11 odst. 3 téže vyhlášky, určil Nejvyšší správní soud odměnu za zastupování advokátovi Mgr. Ondřeji Holkovi částkou 1000 Kč ze jeden úkon právní služby. Současně Nejvyšší správní soud určil tomuto advokátovi na náhradě hotových výdajů další částku 75 Kč, kterou představuje jeden úkon právní služby (vypracování doplnění odůvodnění kasační stížnosti) dle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. (75 Kč za jeden úkon právní služby). Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že zástupci stěžovatele Mgr. Ondřeji Holkovi, advokátovi přiznal částku 1075 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. června 2006

JUDr. Radan Malík
předseda senátu